

U 71/2025 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) om inrättande av instrumentet Europa i världen (COM(2025)551 final)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 16 juli 2025 till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av instrumentet Europa i världen samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 18 december 2025

Utrikesminister Elina Valtonen

Utrikesråd Anne Sipiläinen

**STATSRÅDETS SKRIVELSE TILL RIKSDAGEN OM KOMMISSIONENS FÖRSLAG
TILL FÖRORDNING OM INRÄTTANDE AV INSTRUMENTET EUROPA I VÄRLDEN****1 Bakgrund**

Den 16 juli 2025 lade kommissionen fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) om inrättande av instrumentet Europa i världen (COM(2025) 551 final) som en del av förslagen till EU:s fleråriga budgetram 2028–2034.

Kommissionens förslag till flerårig budgetram innefattar även ett omfattande meddelande, *En dynamisk EU-budget för framtidens prioriteringar – Flerårig budgetram 2028–2034*. Enligt meddelandet måste EU-budgeten i en osäker och instabil omvärld ha en strukturell kapacitet att anpassa sig till det oväntade. Kommissionens förslag syftar också till en enklare, mer öppen och enhetligare budget. Även i finansieringen av yttre åtgärder eftersträvas en smidigare och mer strategisk utgångspunkt. Orsakerna är ett avsevärt förändrat geopolitiskt läge och en geopolitisk konkurrens samt stora ekonomiska och politiska utmaningar i Europa.

En separat E-skrivelse (E 73/2025 rd) om kommissionens övergripande meddelande har upprättats tidigare och den lämnades till riksdagen den 19 september 2025. I detta sammanhang meddelades att U-skrivelser som gäller sektorspecifika lagstiftningsförslag skickas separat till riksdagen.

Kommissionens förslag till flerårig budgetram 2028–2034 är indelat i fyra huvudrubriker, av vilka den tredje rubriken, Europa i världen, ska omfatta finansiering av EU:s yttre åtgärder i nästa budgetram.

I U-skrivelsen används för enhetlighetens skull 2025 års fasta priser.

2 Förslagets syfte

Instrumentet Europa i världen är kommissionens förslag till nytt instrument för finansiering av yttre åtgärder 2028–2034. Instrumentet ska slå samman det nuvarande instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete (nedan kallat NDICI), instrumentet för stöd inför anslutningen (nedan kallat IPA III), Ukrainafaciliteten, Moldavienfaciliteten och faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan samt instrumentet för humanitärt bistånd inom finansiering av EU:s yttre åtgärder till ett enda finansieringsinstrument för EU:s yttre åtgärder.

I motiveringen av förslaget till förordning anger kommissionen att den färskva utvärderingen av EU:s externa finansieringsinstrument (2014–2020 och 2021–2027) visade att de externa finansieringsinstrument som fastställs i den fleråriga budgetramen i stort sett var ändamålsenliga och uppnådde sina mål. I motiveringen konstaterar kommissionen dock att det geopolitiska läget även har avslöjat vissa strukturella svagheter med instrumenten, framför allt när det gäller flexibiliteten. I fråga om NDICI för den nuvarande perioden underströk utvärderingen att instrumentet bättre skulle kunna främja EU:s intressen, partnerskap och

värden, om strategin var mer övergripande. I fråga om IPA III underströk utvärderingen att instrumentets flexibilitet har begränsats av att den årliga planeringen genom verkställande har prioriterats framför den strategiska fleråriga programplaneringen. De verifierade erfarenheterna i kombination med ett allt mer instabilt geopolitiskt läge har fått kommissionen att föreslå en enklare och flexiblare struktur för de externa finansieringsinstrumenten.

Målet med Europa i världen skulle vara att göra finansieringen av yttre åtgärder enklare och flexiblare så att EU allt bättre kan ta itu med den föränderliga geopolitiska omvärlden och konkurrensen. Syftet med instrumentet skulle vara en mer strategisk, mer verkningsfull och värdebaserad utgångspunkt vid utvidgningen och partnerskapen så att EU:s viktigaste intressen kan främjas.

Målet med instrumentet är att främja EU:s utrikespolitiska mål och strategiska intressen på global nivå och att samtidigt stödja en hållbar utveckling i partnerskapsländerna. Instrumentet bör möjliggöra en bättre förmåga för EU att ta itu med globala utmaningar, såsom klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald. Instrumentet bör även skapa ökande möjligheter inom ekonomin och handeln samt samverka med EU:s konkurrenskraftsfond så att det ökar EU:s strategiska konkurrenskraft.

De allmänna målen med instrumentet är att främja EU:s värden och intressen i de yttre åtgärderna, stödja multilateralism och en regelbaserad världsordningen och bygga EU:s partnerskap. Instrumentet bör även stödja uppnåendet av de internationella åtaganden och mål som unionen har antagit, framför allt målen för hållbar utveckling, Agenda 2030, Parisavtalet och den globala Kunming-Montreal-ramen för biologisk mångfald. De särskilda målen med instrumentet är att stödja demokratin, de mänskliga rättigheterna, jämställdheten mellan könen och miljöskyddet, stärka EU:s konkurrenskraft och resiliens och främja EU:s utvidgning och grannskapspolitik.

Det breda fastställandet av målen för Europa i världen understryker därmed å ena sidan målen för hållbar utveckling och för stärkande av det multilaterala systemet och å andra sidan EU:s övriga strategiska, politiska och ekonomiska intressen, särskilt i den nuvarande geopolitiska omvärlden.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

Kommissionens förslår att finansieringen av Europa i världen ska uppgå till 176,8 miljarder euro (i 2025 års priser).

Artikel 6 fastställer de medel som ska användas för instrumentet. Europa i världen ska bestå av fem geografiska pelare och en global pelare (artikel 3). Medlen under pelarna ska fördelas på följande sätt:

Europa/utvidgning och det östra grannskapet	38,1 miljarder euro
Mellanöstern, Nordafrika och Persiska viken	37,9 miljarder euro
Afrika söder om Sahara	53,4 miljarder euro

Asien och Stilla havet	15,1 miljarder euro
Amerika och Karibien	8,1 miljarder euro
Global pelare	11,2 miljarder euro

Finansieringen ska bestå av en programplanerad del och en icke-programplanerad del, men deras exakta andelar har inte fastställts i förslaget. Den icke-programplanerade delen i de geografiska pelarna ska omfatta humanitärt bistånd, makroekonomiskt bistånd och behov som gäller unionens resiliens samt kriser, fred och utrikespolitik. Den icke-programplanerade delen i den globala pelaren ska omfatta samma insatser, utom makroekonomiskt bistånd. Den globala pelaren ska finansiera bland annat EU:s stöd till det multilaterala systemet. I förslaget förklarar kommissionen inte närmare grunderna för fördelningens storlek i varje pelare.

När det gäller humanitärt bistånd konstaterar kommissionen att det humanitära biståndet fortfarande ska genomföras inom Europa i världen enligt förordningen om humanitärt bistånd (rådets förordning (EG) nr 1257/96 om humanitärt bistånd). På humanitärt bistånd fördelas inom Europa i världen 22,1 miljarder euro, över två gånger mer än inom den nuvarande budgetramen.

Kommissionen föreslår att målet för offentligt utvecklingsbistånd inom Europa i världen ska höjas till 90 procent (artikel 6). Jämfört med den nuvarande ramen är det nytt att kommissionen föreslår att detta vid behov ska kunna ändras under ramperioden av kommissionen genom en delegerad akt. I den nuvarande ramen är målet för offentligt utvecklingsbistånd enligt NDICI 93 procent. Siffran är inte helt jämförbar med Europa i världen, eftersom NDICI är ett mer begränsat finansieringsinstrument vad gäller marginalen.

Instrumentet ska även omfatta en icke-riktad buffert för nya utmaningar och prioriteringar. Bufferten ska till exempel användas för att hantera en akut naturkatastrof, en migrationskris, en konflikt eller någon annan kris i ett närområde. En liknande men mindre buffert ingår även i nuvarande NDICI. Kommissionen föreslår 13,1 miljarder euro för bufferten.

Europa i världen ska eftersträva en större flexibilitet, bland annat genom att de procentuella utgiftsmål som fastställs i nuvarande NDICI och som är bundna till förbestämda teman (till exempel klimat, migration, mänsklig utveckling) stryks och genom att de geografiska minimianslagen ersätts med vägledande anslag.

Artikel 10 i förordningen anger att klimat- och miljömål samt jämställdhet mellan könen ska ingå som övergripande och integrerade principer i förslaget till prestationsförordning (Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av en utgiftsspårings- och prestationsram för budgeten samt andra övergripande regler för unionens program och verksamheter, COM(2025) 545 final, nedan kallad prestationsförordningen)¹. Enligt bilaga I till prestationsförordningen förväntas minst 30 procent av de totala anslagen enligt Europa i världen fördelas på klimat- och miljömål.

Kommissionen har som mål att harmonisera och underlätta övervakningen av unionens olika instrument och rapporteringen om prestationerna. Därför ska utvärderingen av alla program och

¹ En separat U-skrivelse om prestationsförordningen har överlämnats till riksdagen.

instrument ha integrerats i prestationsförordningen. Prestationsförordningen ska även harmonisera indikatorerna för alla instrument och standardisera deras utvärderingsprocesser. Enligt förslaget till förordning kommer kommissionen att offentliggöra en genomföranderapport om programmet eller åtgärden senast fyra år efter det att programmet eller åtgärden har börjat genomföras. Dessutom kommer kommissionen att offentliggöra en efterhandsrapport senast tre år efter programplaneringsperioden. Detta skulle vara en ändring jämfört med den nuvarande budgetperioden.

Principer, finansieringsinstrument och bidragsformer för Europa i världen

Enligt de allmänna principerna för instrumentet ska Europeiska unionen koncentrera sina resurser där de kan ha störst effekter i syfte att stödja hållbar utveckling och tillgodose unionens strategiska intressen. Dessutom ska unionen fortsätta att engagera sig i miljöer med mycket hög grad av instabilitet och konflikter. Åtgärder inom ramen för detta instrument ska tillämpa en människorättsbaserad strategi som omfattar alla mänskliga rättigheter. Denna strategi ska vägledas av principerna om att ingen ska lämnas utanför, jämställdhet mellan könen, icke-diskriminering oavsett grund, även gentemot personer med funktionsnedsättning.

Målet med förslaget Europa i världen ska vara en flexiblere programplanering, där projekten ska anpassas till de särskilda behoven i varje partnerregion och som ska möjliggöra en lättare omfördelning av resurserna mellan länder och regioner vid nya möjligheter eller utmaningar. Principerna och metoderna för programplanering beskrivs närmare i avdelning II och stämmer i stort sett överens med den nuvarande NDICI-förordningen. Samarbetet med partnerländer ska baseras på principerna för effektivitet i utvecklingssamarbetet, dvs. partnerländernas egenansvar för utvecklingsprioriteringarna, fokus på resultat, inkluderande utvecklingspartnerskap, transparens och ömsesidig ansvarighet. Principerna ska främjas i alla samarbetsformer i tillämpliga delar.

Principerna för genomförande beskrivs i artiklarna 13–22. Principer för geografisk programplanering ska tas fram genom dialog med partnerländer med beaktande av både EU:s och partnerlandets prioriteringar. Vid programplaneringen utvärderas utvecklingsnivån i varje land samt landets kapacitet att främja till exempel gemensamma värden och ekonomiska och politiska reformer. Dessutom utvärderas till exempel den privata sektorns verksamhetsmöjligheter eller det berörda landets åtgärder för att ta itu med drivkrafterna bakom irreguljär migration. Programplaneringen ska ske med hjälp av fleråriga vägledande program, som kommissionen ska anta genom genomförandeakter i enlighet med kommittéförfarandet. Vid brådskande och viktigt skäl, till exempel allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna i ett partnerland, får kommissionen se över och ändra program mitt under perioden genom brådskande genomförandeakter (artikel 17.3).

De fleråriga vägledande programmen ska genomföras med hjälp av ettåriga eller fleråriga handlingsplaner. Principerna för sådana handlingsplaner beskrivs i artiklarna 18–20. Planerna ska antas genom kommissionens genomförandeakter i enlighet med kommittéförfarandet, utom i vissa speciellsituationer som gäller bidrag till låga belopp. Krav för bidrag och stödmottagare behandlas i artiklarna 20 och 21. EU-finansiering får inte beviljas till åtgärder som kan leda till kränkningar av de mänskliga rättigheterna i partnerländer.

Förslaget ska stärka och utöka de verktyg/den verktygslåda som EU har tillgång till i samarbete med tredjeländer. Verktygen beskrivs närmare i artiklarna 23–28. Ett viktigt mål är en bättre integrering av verktyg, vilket skulle göra det möjligt att ta fram omfattande anpassade partnerskapspaket. Förslaget ska dock bevara de viktigaste nuvarande instrumenten, och det föreslås nya komponenter och mekanismer för dem.

Bidrag (artikel 23) ska spela en central roll och tilldelas på samma sätt som i NDICI-förordningen, till exempel aktörer i det civila samhället, skydd av mänskliga rättigheter och demokrati samt som budgetstöd. Flexibiliteten har dock ökat så att bidrag kan beviljas utan ansökningsomgång i brådskande fall, såsom till människorättsförsvarare eller åtgärder i en kris. Detta förfarande är ett undantag från förfarandena och principerna i EU:s budgetförordning (EU, Euratom) 2024/2509 (se nedan överensstämmelse med EU:s budgetförordning).

När det gäller de garantier och den blandfinansiering som avses i artiklarna 24–25 föreslås det att de garanti- och blandfinansieringsinsatser som genomförs inom ramen för Europeiska fonden för hållbar utveckling (EFHU+) ska integreras direkt i Europa i världen. Det skulle ge möjligheter att slå samman offentliga bidrag med offentliga och privata lån för att minska riskerna och mobilisera omfattande investeringar. Förordningen skulle även öppna möjligheter att utöka omfattningen av garantierna till exportkreditinstitut. Det föreslås en ändring av Europeiska investeringsbanken EIB:s roll, eftersom EIB:s monopol på statslån via EFHU+ även ska öppnas för medlemsstaterna och kommissionen och att en ny investeringsgrupp ska inrättas. Investeringsgruppen ska inrättas för Europa i världen och ge strategisk och operativ vägledning till kommissionen i användningen av garantier och sammanslagningen av finansiering. Gruppen ska sammanträda minst en gång om året och bestå av företrädare för kommissionen och för den höga representanten, för alla medlemsstater och för EIB. Europaparlamentet ska ha observatörsstatus.

Policybaserade lån och makroekonomiskt stöd behandlas i artikel 26. Instrumentet ska göra policybaserade lån till allmänna officiella instrument för att stödja reformprogram i partnerländer, särskilt i det östra grannskapet och kandidater för EU-medlemskap (IPA-länder). För dessa partner utformas en särskild genomförandemekanism som bygger på resultatbaserade reformplaner. Makroekonomiskt stöd, som tidigare var avgränsat till en mindre grupp av länder, skulle nu på ett mer systematiskt sätt ha integrerats i verktygslådan för Europa i världen.

Det föreslås att finansieringen till partnerländerna ska beakta de mänskliga rättigheterna och det demokratiska styret samt respekten för rättsstatsprincipen på alla nivåer. Det innebär att stödet kan avbrytas, om det sker betydande försämringar i respekten för demokrati, mänskliga rättigheter eller rättsstatsprincipen (artikel 17).

Mål och principer för programplanering av Europa i världen, efter region och pelare

Bilaga II till förslaget till förordning presenterar kommissionens syn på principerna och målen för programplanering av den geografiska pelaren och den globala pelaren.

De specifika målen för pelaren Europa är följande:

1. Bereda kandidatländer och potentiella kandidatländer på EU-medlemskapet.
2. Bygga ömsesidigt fördelaktiga partnerskap med unionens partner, inbegripet kandidatländer och potentiella kandidatländer, och främja unionens strategiska värden och ett fredligt, stabilt, starkt och enhetligt Europa.
3. Stödja Ukraina med tanke på konsekvenserna av det ryska anfallskriget.

De specifika målen för pelaren Mellanöstern, Nordafrika och Persiska viken är följande:

1. Stärka de strategiska partnerskapen på regional nivå och på landsnivå.

2. Stärka säkerhet, fred, resiliens, återuppbyggnad och beredskap.
3. Främja och skydda demokrati, rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter, god förvaltning, mänsklig utveckling och relationer mellan människor.
4. Stödja inkluderande och hållbar tillväxt, handel och viktiga infrastrukturinvesteringar.
5. Främja sunda ekosystem och bekämpa klimatförändringar.
6. Effektivisera samarbetet på alla delområden av migration, rörlighet och tvångsförflyttning.

De specifika målen för pelaren om Afrika söder om Sahara är följande:

1. Stödja inkluderande och hållbar tillväxt, förbindelser, handel och människovärdiga jobb.
2. Bekämpa klimatförändringar och skydd av miljö och biologisk mångfald.
3. Effektivisera samarbetet på alla delområden av migration, rörlighet och tvångsförflyttning.
4. Främja mänsklig utveckling och jämställdhet mellan könen.
5. Främja och skydda demokrati, mänskliga rättigheter, god förvaltning och rättsstatsprincipen.
6. Främja stabilitet, fred och säkerhet.
7. Stärka partnerskap.

De specifika målen för pelaren Asien och Stilla havet är följande:

1. Stödja inkluderande och hållbar tillväxt, människovärdiga jobb och digital omställning.
2. Bekämpa klimatförändringar och skydd av miljö och biologisk mångfald.
3. Främja mänsklig utveckling och jämställdhet mellan könen.
4. Effektivisera samarbetet på alla delområden av migration, rörlighet och tvångsförflyttning.
5. Främja och skydda demokrati, mänskliga rättigheter, god förvaltning och rättsstatsprincipen.
6. Främja stabilitet, fred och säkerhet.

7. Stärka partnerskap.

De specifika målen för pelaren om Amerika och Karibien är följande:

1. Främja rättvis grön och digital omställning i syfte att främja hållbar utveckling.
2. Införa ett handels- och investeringsprogram mellan EU och länder i Latinamerika och Karibien.
3. Förbättra rättvisan, medborgarnas säkerhet och bekämpningen av internationell organiserad brottslighet och främja stabilitet, fred och säkerhet.
4. Främja mänskliga rättigheter, mänsklig utveckling, demokrati och rättsstatsprincipen.
5. Stärka partnerskap.

De specifika målen för pelaren Global är följande:

1. Främja mänsklig utveckling.
2. Främja rättvis grön och digital omställning i syfte att nå hållbart välstånd.
3. Främja och skydda demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen.
4. Främja fred, säkerhet, stabilitet och krishanteringsåtgärder.
5. Stärka partnerskap och strategiska relationer.

Kommissionen ska ges befogenhet att ändra bilaga II genom delegerade akter.

Förslagets förhållande till andra EU-program och EU-instrument, stärkandet av EU:s konkurrenskraft och investeringsstrategin Global Gateway

Enligt förslaget till förordning bör Europa i världen stödja unionens konkurrenskraft genom att bidra till hållbarhet, resiliens och diversifiering av leveranskedjor samt ansvarsfullt företagande och ekonomiska möjligheter. Instrumentet bör stämma överens med unionens handelspolitik, industripolitik och politik för ekonomisk säkerhet. Samverkan med unionens konkurrenskraftsfond och Fonden för ett sammanlänkat Europa ska utnyttjas och stärkas vid yttre åtgärder. Dessutom föreslår kommissionen att finansieringen av den globala räckvidden för Erasmus+ – programmet för utbildning och ungdom ska fortsätta inom ramen för Europa i världen.

Genomförandet av instrumentet bör stödja strategin Global Gateway (2021) och på så sätt främja EU:s strategiska och ekonomiska intressen, partnerländernas behov och målen för hållbar utveckling. Strategin stöder mobiliseringen av investeringar i säkra, högkvalitativa infrastrukturer inom digitalisering, energi och klimat, transporter, hälsa, utbildning och forskning. Det ska beaktas att Global Gateway ändå inte anges i artiklarna i själva förordningen,

utan endast i ingressen. Kommissionen har angett att det beror på att den inte vill binda förordningen i en enskild strategi, om man eventuellt vill ändra denna under ramperioden.

Digitaliserings- och teknikfrågor behandlas på ett genomgående sätt i förslaget till förordning. Under den pågående finansieringsperioden har dessa teman blivit viktiga vid EU:s yttre förbindelser. Europa i världen bör stödja det digitala samarbetet med partnerländerna baserat på den internationella digitala strategin för Europeiska unionen (2025) och konkurrenskraftskompassen (2025).

Digitalisering accentueras som ett tema under alla de fem geografiska pelarna och den globala pelaren. Överbyggande av digitala klyftor, främjande av säkra digitala infrastrukturer, artificiell intelligens, dataekonomi, utveckling av digital offentlig förvaltning och ökning av cybersäkerhet visas som teman i geografiska områden. Under den globala pelaren accentueras säkra digitala förbindelser och frågor kring global hantering av teknik.

Förslaget till förordning lägger vikt vid Team Europe och ett närmare samarbete med europeiska finansieringsinstrument (Europeiska investeringsbanken, Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling, utvecklingsfinansieringsinstitut i medlemsländer, institutioner för exportfrämjande) och förening av resurser med likasinnade aktörer.

Stärka den privata sektorns roll vid EU:s förbindelser med tredjeländer

Europa i världen ska stärka åtgärder för att locka privata investeringar för att EU ska uppnå sina utrikespolitiska mål. Detta skulle stämma överens med målen för Global Gateway och kan ses som en omställning till användning av EU:s budget i syfte att minska riskerna med europeiska investeringar och främja ekonomiska intressen i Europa.

Förordningen anger även möjligheten att stödja exportgarantiinstitutens och den europeiska privata sektorns verksamhet. Jämfört med det tidigare är det nytt att det finns möjlighet att bevilja finansiering direkt (utan ansökningsomgång) till privata företag som är etablerade i EU. Finansieringen skulle beviljas till projekt som ligger i unionens strategiska intresse, till exempel investeringar i kritiska råvaror, i anpassning till klimatförändringarna /resiliens eller i digitala och andra infrastrukturer.

Stöd till Ukraina

I kommissionens förslag till budgetram 2028–2034 ska stödet till Ukraina tillhandahållas inom ramen för den geografiska delen i Europa i världen. På grund av omfattningen av stödet till Ukraina och osäkerheterna med stödet ska den egentliga finansieringen ändå fördelas inom ramen för en separat Ukrainareserv som inte ingår i budgetramen. Finansieringen ingår därmed inte i den finansiering som har reserverats för Europa i världen. Maximifinansieringen från Ukrainareserven uppgår till 88,9 miljarder euro. EU kommer att stödja Ukraina ända från anslutningsprocessen till den långsiktiga återuppbyggnaden. På samma sätt som Ukrainafaciliteten ska detta stöd omfatta både bidrag och lån. I förslaget har kommissionen inte fastställt några exakta belopp för bidrag och lån, utan förhållandet mellan bidrag och lån ska fastställas senare. Marginalen mellan den totala nivån i budgetramen och taket för egna medel ska användas som säkerhet för lånen.

Enligt kommissionen ska Ukrainareserven kunna tas i anspråk i syfte att finansiera utgifter för Ukraina enligt Europa i världen. Ukrainareserven får inte överstiga 88,9 miljarder euro i 2025 års priser för perioden 2028–2034 och det årliga beloppet får inte överstiga 13,5 miljarder euro. Ukrainareserven får tas i anspråk till följd av ett beslut från Europaparlamentet och rådet

inom ramen för det budgetförfarande som föreskrivs i artikel 314 i EUF-fördraget (budgeten och/eller ändringsbudgeten).

Stöd för EU:s utvidgning

Enligt kommissionens förslag ska stöd fördelas till utvidgningsländer inom ramen för pelaren Europa, som ingår i Europa i världen. Enligt förslaget ska finansieringen ökas jämfört med föregående budgetram. För pelaren Europa, som omfattar utvidgning och det östra grannskapet, föreslås cirka 38,1 miljarder euro. Enligt kommissionen innebär det en ökning på 37 procent jämfört med det tidigare. Pelaren Europa i förordningen ska dock även gälla andra länder än kandidatländer, och fördelningen av det totala beloppet per land inom pelaren klargörs inte i förslaget till förordning. När det gäller utvidgning är det också nytt att det ska finnas en buffert, som inte har funnits i det nuvarande IPA III-instrumentet.

I fråga om Ukraina ska stödet till förberedelse för utvidgningen ingå i Ukrainareserven utanför den totala ramen på 88,9 miljarder euro.

Enligt förslaget ska utvidgningsfinansieringen omfattas av en större villkorlighet. Det praktiska genomförandet inklusive dess närmare detaljer ska fastställas genom en separat genomförandeakt av kommissionen. Som en geografisk programplaneringsprincip nämner förordningen, när det gäller kandidatländer och potentiella kandidatländer samt partner i det östra grannskapet, uppnåendet av resultat vid politiska reformer, socioekonomisk utveckling och konvergens mot EU:s regelverk (artikel 14.2). Förordningen anger även att programplaneringen, när det gäller utvidgningsländer och partner i det östra grannskapet, ska kunna bygga på resultatbaserade planer i stället för på nationella eller regionala strategier och att det mer detaljerade innehållet i de resultatbaserade planerna ska fastställas separat genom kommissionens genomförandeakt (artikel 31). Det saknas fortfarande närmare information om innehållet i genomförandeakten, men beslut om innehållet ska fattas i enlighet med kommittéförfarandet (granskningsförfarandet, se nedan Genomförande av förordningen och beslutsprocess).

I förslaget till total budgetram för unionen har man inte berett sig på en potentiell anslutning av nya medlemsländer. Däremot är avsikten att se över budgetramen utifrån framtida anslutningsavtal när budgetpåverkan av anslutningen av ett nytt medlemsland eller nya medlemsländer är känd.

Beaktande av migrationens externa dimension

Migrationens externa dimension granskas i kommissionens förslag Europa i världen på ett övergripande sätt (artikel 12). Avtal om migration mellan EU och tredjeländer ska verkställas via Europa i världen. Målet är att förebygga irreguljär migration och påverka dess bakomliggande orsaker i tredjeländer. Instrumentet ska innefatta en upphävningsklausul som ger kommissionen befogenhet att i samarbete med Europeiska utrikestjänsten upphäva stödet till ett sådant land som inte återtar sina medborgare. Allvarliga brister i samarbetet med att återta medborgare ska fastställas utifrån EU:s viseringskodex (artikel 25 a i EU:s viseringskodex 810/2009 och artikel 8 i EU-förordning 2018/1806, som fastställer länder som ska ha visering i EU-området). Det innebär en ökad villkorlighet för finansieringen (en så kallad mekanism för negativ hävstångseffekt).

Delegering av befogenhet att anta delegerade akter och delegering av genomförandebefogenheter till kommissionen

I artikel 4.2 i förslaget ges kommissionen befogenhet att genom delegerade akter ändra programmets specifika mål, som presenteras i bilaga II. Dessutom kan kommissionen genom delegerade akter ändra den procentuella andelen för målet för offentligt utvecklingsbistånd i artikel 6.5 samt bestämmelserna om stödet till Ukraina i artikel 24.1, 24.2. och 24.3. För utövande av befogenhet att anta delegerade akter fastställs standardvillkor enligt artikel 290 i EUF-fördraget. Innan kommissionen antar en delegerad akt konsulterar den experter i varje medlemsstat. Den delegerade akten får träda i kraft endast om rådet eller Europaparlamentet inte har gjort några invändningar inom tidsfristen på två månader.

Kommissionen ska även ges befogenhet att genom genomförandekter anta framför allt fleråriga vägledande program, handlingsplaner och åtgärder som avses i artiklarna 17 och 19 i förslaget. Medlemsstaterna övervakar utövandet av kommissionens genomförandebefogenhet på normalt sätt i enlighet med det granskningsförfarande som avses i förordningen om kommittéförfarande (EU) nr 182/2011. Vid särskilda krissituationer är det också möjligt att anta direkt tillämpliga genomförandekter enligt förordningen om kommittéförfarande.

Även när det gäller innevarande finansieringsperiod har både befogenhet att anta delegerade akter och genomförandebefogenhet genom NDICI-förordningen delegerats till kommissionen på samma sätt som i detta förslag. Rådet och medlemsstaterna verkar ha tillräckliga förutsättningar att övervaka utövandet av kommissionens befogenhet att anta delegerade akter och genomförandebefogenhet. Under den fortsatta behandlingen gör statsrådet en noggrannare utvärdering av om det är ändamålsenligt att delegera befogenhet att anta delegerade akter till kommissionen i den föreslagna omfattningen, särskilt när det gäller bilaga II.

Överensstämmelse med EU:s budgetförordning (EU, Euratom) 2024/2509

Som ett led i ökningen av flexibiliteten förslår kommissionen flera undantag från de förfaranden och principer som fastställs i EU:s budgetförordning (EU, Euratom) 2024/2509.

Enligt artikel 22.1 i förslaget ska outnyttjade åtagande- och betalningsbemyndiganden överföras till följande budgetår utan särskilda åtgärder. Överförda anslag kan bindas och användas på nytt inom ramen för instrumentet till utgången av det följande budgetåret (undantag från artikel 12.4 i budgetförordningen).

Enligt artikel 22.2 i förslaget ska n+1-regeln inte tillämpas på fleråriga åtgärder som kräver ingående av finansieringsavtal med ett tredjeland. Dessutom ska kommissionen dra tillbaka de delar av ett budgetåtagande för en åtgärd som före utgången av det femte året efter året för budgetåtagandet inte har använts till förfinansiering eller mellanliggande betalningar eller för vilka ingen attesterad utgiftsdeklaration eller betalningsansökan har lämnats in (undantag från artikel 114.2 och 114.3 i budgetförordningen).

Enligt artikel 22.3 får inkomster, återbetalningar och återkrav från finansieringsinstrument som har inrättats i enlighet med nuvarande eller tidigare fleråriga budgetramar användas på nytt inom ramen för detta instrument (undantag från artikel 212.3 i budgetförordningen).

Enligt artikel 22.4 i förslaget ska överskotten i budgetgarantier och ekonomiskt stöd som har införts på grundval av förordningarna om garantifonden för åtgärder avseende tredje land, Europeiska fonden för hållbar utveckling (EFHU+), NDICI – Europa i världen, Ukrainafaciliteten, faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan och faciliteten för reformer och tillväxt för Moldavien överföras till Europa i världen (undantag från artikel 216.4 a i budgetförordningen).

Artikel 23.4 föreslår att bidrag får beviljas utan ansökningsomgång under svåra förhållanden och i akuta situationer eller krissituationer för att stödja människorättsförsvarare och andra aktörer i det civila samhället. Bidrag får beviljas till privaträttsliga organisationer i medlemsstater utan begäran om förslag, om projektet i fråga ligger i unionens strategiska intresse och stöder instrumentets mål (undantag från artikel 192.1 i budgetförordningen).

Enligt artikel 24.3 ska ingen finansieringsgrad fastställas för lånen till Ukraina (undantag från artikel 214.1 i budgetförordningen).

Enligt artikel 25.2 bör partnerländerna inte åläggas att delta i finansieringen av budgetgarantier eller finansieringsinstrument i syfte att bidra till att berättigade genomförandeorganisationer och motparter från partnerländer som gynnas av budgetgarantin eller finansieringsinstrumenten kan delta (undantag från artikel 211.5 i budgetförordningen). För att förbättra flexibiliteten och attraktiviteten bland aktörer inom den privata sektorn föreslår kommissionen ett undantag som gäller indirekt förvaltning. Enligt förslaget får organ som ger tillräckliga garantier för sin finansiella kapacitet och som omfattas av en medlemsstats privaträtt, ett partnerland som omfattas av finansieringsinstrumenten eller budgetgarantin, eller ett partnerland som har bidragit till dessa anses vara berättigade (undantag från artiklarna 62.1 c och 211.5 i budgetförordningen).

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprincipen

4.1 Rättslig grund

Kommissionen föreslår att förslagets rättsliga grund är artikel 209 (utvecklingssamarbete), artikel 212 (ekonomiskt, tekniskt och finansiellt samarbete med tredjeländer) och artikel 322.1 (finansiella regler) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Användningen av flera rättsliga grunder kan anses vara motiverad i detta sammanhang, eftersom programmet samtidigt kan anses ha flera syften och beståndsdelar, utan att den ena verkar vara underordnad eller indirekt i förhållande till den andra.

Användning av flera rättsliga grunder kräver också att grunderna är sinsemellan förenliga. Detta krav är uppfyllt, eftersom förslaget behandlas utifrån artiklarna 209.1, 212.2 och 322.1 i EUF-fördraget i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och rådet beslutar med kvalificerad majoritet.

Enligt statsrådets preliminära bedömning har de rättsliga grunderna valts på ett korrekt sätt.

4.2 Subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen

Syftet med finansieringen av EU:s yttre åtgärder är att samarbeta med partnerländerna och att främja multilaterala lösningar på globala utmaningar. Finansieringen ger EU möjligheter att försvara sina intressen, främja sina värden och normer, stödja målen för sina interna policyer, säkerställa sin säkerhet och skydda sina medborgare. Enligt kommissionen bör finansieringen av yttre åtgärder i större mån fokusera på att förbättra unionens konkurrenskraft och minska dess beroende, särskilt genom att säkerställa kritiska leveranskedjor. Kommissionen anser att det ligger i EU:s eget intresse att bevara sin position som en pålitlig global aktör.

Enligt kommissionen är förslaget förenligt med subsidiaritetsprincipen, eftersom EU:s enhetliga externa finansieringsinstrument skapar mervärde och skalfördelar för EU:s yttre förbindelser, jämfört med att medlemsstaterna skulle agera var för sig. Statsrådet instämmer i kommissionens syn på att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Enligt kommissionen är förslaget förenligt med proportionalitetsprincipen, eftersom den föreslagna förordningen inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målen. Statsrådet instämmer i kommissionens syn.

5 Förslagets konsekvenser

Enligt en preliminär bedömning har förslagen inga konsekvenser för Finlands nationella lagstiftning.

Ekonomiska konsekvenser

I den officiella beredningen av budgetramen anges beloppen i 2025 års fasta priser. Enligt kommissionens förslag beräknas de löpande priserna vid tillämpningen av förordningen genom användning av en fast deflator på två procent.

Den totala finansiering som kommissionen föreslår för rubrik tre om yttre åtgärder uppgår till 190 miljarder euro. Det innebär att ökningen jämfört med nuvarande ramperiod är mer än 50 procent. Beloppet i rubriken står för cirka tio procent av förslaget till total budgetram. Beloppet omfattar Europa i världen (176,8 miljarder euro) samt en separat finansiering av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp)² (cirka 3 miljarder euro) och andra mindre paket, såsom beslutet om associering av de utomeuropeiska länderna och Grönland (cirka 880 miljoner euro) och EU:s partnerskapsavtal om hållbart fiske (cirka 1,1 miljarder euro). Gusp-finansieringen och övriga ovannämnda paket ingår inte i Europa i världen, eftersom de har olika rättsliga grunder.

Kommissionens förslag har i stort sett inga direkta ekonomiska konsekvenser för Finland, eftersom finansieringsinstrumentet fokuserar på samarbetet med tredjeländer och åtgärder som genomförs genom instrumentet riktas till länder utanför unionen. De samlade ekonomiska konsekvenserna av kommissionens förslag blir slutgiltigt klara först när unionen uppnår enighet om den totala budgetramen.

Finland väntas inte få någon tilldelning ur Europa i världen, utan potentiella tilldelningar beror på hur aktivt finländska aktörer deltar i projekt som finansieras med finansiering av EU:s yttre åtgärder. Finländska aktörer (ämbetsverk, företag) skulle till exempel kunna få direkt stöd vid investeringar i strategiska sektorer så att investeringarna i vissa situationer kan göras utan konkurrensutsättning. Finländska aktörer skulle också kunna delta i Team Europe-verksamheten tillsammans med andra aktörer från EU-länder. Dessutom har de möjligheter att delta i upphandlingar som EU finansierar, framför allt inom områden med hög kompetens och inom teknik, och att utnyttja EU:s budgetgarantier och kombinerad finansiering för hantering av investeringsrisker. Finländska företags och andra aktörers styrkor, såsom digital kompetens, grön teknik och ansvarsfull affärsverksamhet, är viktiga i projekt för EU:s yttre åtgärder och ligger i linje med prioriteringarna i Global Gateway.

² Med Gusp-finansiering finansieras unionens krishanteringsinsatser.

För närvarande deltar Finland i 14 Team Europe-samarbetsinitiativ och i 16 Global Gateway-initiativ. Finnfund har hittills använt sina EFHU+-garantier till digitaliseringsprojekt i sex projekt, och beloppet av garantierna har kunnat fördubblas på ett år. Under EU:s delegerade samarbete finns undertecknade gällande avtal om delegerat samarbete i form av presentpengar till ett värde av 91,5 miljoner euro under 2025, och fram till 2027 uppgår värdet till 120 miljoner euro. Antalet EU-pelarbedomda finländska aktörer har ökat från fyra till sex. Finansieringen av EU:s yttre åtgärder ger fördelar till företag och ett mer omfattande aktörsfält.

Övriga konsekvenser

Enligt kommissionen syftar EU i en geopolitiskt svår omvärld till att säkerställa att unionen sett till helheten har verktyg för att fungera på ett verkningsfullt sätt vid sina yttre förbindelser för att kunna främja andra viktiga utrikes- och säkerhetspolitiska mål. Genom budgeten för yttre förbindelser och de därtill hörande strategierna, såsom Global Gateway, syftar EU med sina finansieringsinstrument till att påverka reglerna, tekniken och standarderna på den framtida tillväxtmarknaden och att stödja det internationella regelbaserade systemet.

Enligt kommissionen är syftet med en tillräcklig finansiering av yttre förbindelser och tillräckliga instrument att säkerställa att EU är en stark och trovärdig internationell aktör som genom konkreta åtgärder kan främja uppnåendet av sina politiska mål, öka stabiliteten och snabbt reagera på förändrade situationer. Unionens stöd till grannskapet och partnererna ökar stabiliteten i partnerländerna och regionerna och stärker deras förmåga att själva ansvara för säkerheten. Detta ökar säkerheten och stabiliteten även i Finland och Europa.

Finansiering av yttre förbindelser ska också stödja reformer och konvergens mot unionens normer och värden i kandidater för EU-medlemskap och potentiella kandidater för medlemskap på villkor att de ger verkliga resultat.

Via Europa i världen ska EU, enligt kommissionen, vara mer strategisk, effektivare och trovärdigare vid sina åtgärder samtidigt som unionen på global nivå både främjar sina intressen och tillgodoser partnerländernas intressen och önskemål. Europa i världen ska direkt främja EU:s konkurrenskraft, ekonomiska säkerhet och strategiska oberoende.

Genom Europa i världen skulle det vara möjligt att påverka migrationens externa dimension genom att påverka de yttersta orsakerna till migrationen.

Europa i världen ska i regel inte riktas till unionens åtgärder i förhållande till stormakterna och koncentrationerna av världsekonomin. Den säkerhetspolitiska relevansen av instrumentet beror delvis på genomförandet per land i bland annat unionens grannskapsländer. Europa i världen ska mestadels riktas till unionens åtgärder, framför allt i tillväxtländer, med beaktande av målet på 90 procent för officiellt utvecklingssamarbete. Genom instrumentet är det möjligt att även stödja finländska och europeiska företag i partnerskapsländerna.

Enligt kommissionens förslag är målandelen för det officiella utvecklingssamarbetet inom Europa i världen 90 procent. Om finansieringen av Europeiska unionens yttre förbindelser höjdes på det sätt som kommissionen har föreslagit, i kombination med den nedåtgående trenden för finansieringen av utvecklingssamarbete i flera medlemsländer, innebär det att finansieringen av utvecklingssamarbete i något större mån koncentreras till unionsnivån. Det ska dock beaktas att medlemsländernas bidrag via Europa i världen räknas in i varje medlemslands godtagbara utgifter enligt målet för offentligt utvecklingsbistånd.

Kommissionens förslag ska i viss omfattning öka kommissionens befogenheter och oberoende att genomföra unionens mål vid yttre förbindelser genom finansieringsinstrument. Det är inte möjligt att göra en omfattande utvärdering av konsekvenserna av Europa i världen för Europeiska utrikestjänst och unionens världsomfattande representationsnät, förrän det görs tilläggsutredningar. Europa i världen har inga direkta konsekvenser för personalresurserna vid unionens yttre förbindelser.

6 Förslagets förhållande till grundlagen och till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Statsrådet anser inte att förslaget står i strid med Finlands grundlag och inte heller mot de grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter som är bindande för Finland.

Enligt artiklarna 3.5, 8 och 21 i fördraget om Europeiska unionen ska EU:s yttre åtgärder stödja och främja demokrati, rättsstatsprincipen och respekt för mänskliga rättigheter. I Europa i världen iakttas en genomgående människorättsbaserad och jämställhetsbaserad strategi. Stöd för mänskliga rättigheter, civilt samhälle och demokrati är viktigt i instrumentet, och stöd tilldelas både genom geografiska pelare och genom den globala pelaren.

7 Ålands behörighet

Landskapet Åland ansvarar för genomförande av Europeiska unionens rättsakter till den del ärendet omfattas av dess behörighet. Bestämmelser om fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet finns i självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Bestämmelser om landskapets lagstiftningsbehörighet finns i 18 § och bestämmelser om rikets lagstiftningsbehörighet i 27 § och 29 §. Åland har inte behörighet i frågor som gäller finansiering av Europeiska unionens yttre förbindelser.

8 Behandling av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Förslaget till förordning om Europa i världen behandlas i rådets ad hoc-arbetsgrupp för förhandlingar om budgetramen och i arbetsgruppens underarbetsgrupp för finansiering av yttre förbindelser. Behandlingen inleddes i september 2025.

Europaparlamentet har inlett behandlingen av förslaget till förordning i utrikesutskottet (utskottet för utrikesfrågor). Utskottet har ännu inte utsett sina föredragande.

Beslut i ärendet fattas i EU i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

9 Nationell behandling av förslaget

U-skrivelsen har utarbetats av utrikesministeriet. U-skrivelsen behandlades i ett skriftligt förfarande i sektionen för yttre förbindelser (EU3) under kommittén för EU-ärenden den 18 - 20 november 2025, i statsrådets ledningsgrupp för den fleråriga budgetramen (MFF) den 24 november 2025, i EU-ministerutskottet den 5 december 2025 och i statsrådets finansutskott den 18 december 2025.

10 Statsrådets ståndpunkt

Finlands initiala ståndpunkter på kommissionens förslag till EU:s nästa budgetram 2028–2034 har lagts fram i utredning E 73/2025 rd, där det konstateras bland annat följande:

Den totala nivå som kommissionen föreslår är för hög. I enlighet med regeringsprogrammet anser Finland att EU-budgeten ska hållas på en skälig nivå för att undvika att Finlands nettobidrag ökar. Finland anser att det är viktigt att den kommande budgetramen ses över som en helhet.

Finland anser att det är nödvändigt att prioritera fokusområdena i EU-finansieringen och betonar vikten av att Finlands mål utvärderas på ett övergripande och strategiskt sätt. Det är nödvändigt att hitta en nivå som inte oskäligt ökar vår betalningsbörda, men som till exempel möjliggör viktiga satsningar på att stärka försvaret och konkurrenskraften, och som säkerställer att vi får den finansiering som är viktigast för oss, exempelvis finansiering för jordbruk.

De allmänna prioriteringar i förslaget till budgetram som kommissionen har föreslagit är värda att understödja och stämmer överens med Finlands EU-nyckelmål. Finland betonar att finansieringen i högre grad bör fördelas på de viktigaste politiska fokusområdena, såsom stärkandet av försvaret och konkurrenskraften.

Finland anser att ett enhetligt instrument för unionens globala åtgärder är ändamålsenligt. Att koncentrera finansieringen till ett större instrument bidrar till större flexibilitet, vilket är viktigt i dagens föränderliga omvärld.

Finland stöder kommissionens mål att genom Europa i världen stärka kopplingen mellan EU:s inre åtgärder och yttre åtgärder och på så sätt ytterligare stärka EU:s konkurrenskraft, ekonomiska säkerhet och strategiska oberoende. Dessutom ska det säkerställas att Europa i världen också stöder unionens mål i fråga om säkerhet och migrationens externa dimension.

Finland anser att det är bra att Europa i världen möjliggör anpassade partnerskap med tredjeländer.

Finland stöder målet att tillhandahålla tillräcklig finansiering till EU:s kandidatländer och potentiella kandidatländer för att EU i det rådande geopolitiska läget ska ha bättre förutsättningar att stödja deras EU-konvergens och de reformer som krävs för konvergensen.

Finland stöder förslaget att stärka villkorligheten i fråga om utvidgningsfinansiering.

I enlighet med regeringsprogrammet förbinder Finland sig starkt att stödja Ukraina och återuppbyggnaden av landet och är öppen till olika finansieringslösningar för att stödja Ukraina. Statsrådet stöder kommissionens förslag till en Ukrainareserv som inte ingår i budgetramen.

Det finansieringsbelopp som kommissionen föreslår och den modell där stödet till Ukraina ska tilldelas via Europa i världen, men där finansieringen ska ingå i en särskild reserv utanför ramen, verkar ändamålsenliga.

I enlighet med regeringsprogrammet kommer Finland konstruktivt att främja användningen av EU:s utvecklings- och handelspolitik samt utrikesrelationer i EU:s invandringspolitik för att främja skapandet av återtagandeaftal för tredjelandsmedborgare.

Om helheten

Statsrådet granskar detaljerna i kommissionens förslag som en del av den övergripande budgetramen och preciserar sin ståndpunkt i och med att förhandlingarna framskrider. Finlands

slutliga ståndpunkter bildas på basis av den helhet som utarbetas i förhandlingarnas slutskede med beaktande av Finlands övergripande intresse.

Finland tar separat ställning till dimensioneringen av finansieringen i kommissionens förslag i samband med förhandlingarna om budgetramen.

Statsrådets ovannämnda ståndpunkter kompletteras genom denna U-skrivelse enligt följande:

Statsrådets mål är att finansieringen av EU:s yttre åtgärder främjar säkerhet, välbefinnande och ekonomiska fördelar. Det är grundläggande att söka synergier mellan yttre och inre politik. Statsrådet fäster särskild vikt vid partnerskap mellan EU och tredjeländer, vilket stärker unionen som en global aktör och svarar på den ökande internationella konkurrensen.

Statsrådet stöder kommissionens mål att använda Europa i världen som ett svar på den geopolitiska och geoekonomiska konkurrensen och att stärka unionens globala handlingskraft och inflytande. Statsrådet anser att det är viktigt att finansieringen av EU:s yttre åtgärder stärker genomförandet av unionens centrala utrikes- och säkerhetspolitiska mål. Statsrådet fäster särskild uppmärksamhet vid att finansieringsinstrumenten och unionens övriga utrikes- och säkerhetspolitiska instrument, resurser och praxis utgör en effektiv och enhetlig helhet.

Statsrådet fäster kritisk uppmärksamhet vid den föreslagna ökningen av anslagen för finansiering av yttre åtgärder, särskilt med tanke på att finansieringen av Ukraina ska ingå i en separat reserv utanför ramen.

Statsrådet stöder kommissionens syn på att Europa i världen bör stärka unionens konkurrenskraft genom att bidra till diversifiering och hållbarhet av leveranskedjor. Statsrådets huvudmål är att EU:s framtida finansiering av externa relationer ska minska EU:s kritiska beroenden. Instrumentet ska stämma överens med unionens handelspolitik, konkurrenskraftspolitik och politik för ekonomisk säkerhet samt försvarspolitik. Syftet bör även vara att i samverkan med Europa i världen utnyttja unionens övriga finansieringsinstrument, såsom Europeiska konkurrenskraftsfonden. Statsrådet anser att det ändå behövs närmare information om sambanden mellan Europa i världen, konkurrenskraftsfonden och konkurrenskraftsåtgärder för att synnergieffekter ska kunna säkerställas.

Statsrådet stöder målen för Europa i världen vilka bidrar till att förhindra bland annat illegal invandring. Statsrådet anser att den så kallade suspensionsklausulen som kommissionen föreslagit är lämplig, på grundval av vilken finansiering skulle kunna avbrytas för ett tredjeland som inte uppfyller sina återtagandeskyldigheter.

Statsrådet anser att de är viktigt att genomförandet av Europa i världen stöder målen i Global Gateway (2021) samtidigt som det på ett konkret, övergripande och effektivt sätt främjar EU:s strategiska och ekonomiska intressen samt partnerländernas behov och målen för hållbar utveckling, inklusive inom utbildningssektorn.

Statsrådet anser att det är viktigt att Europa i världen används för att stärka åtgärderna för att främja europeiska investeringar och export i partnerländerna. Enligt statsrådet är det bra att förslaget även ska öppna möjligheter att utöka omfattningen av budgetgarantierna så att dessa omfattar exportkreditinstitut. Det skulle innebära att EU:s externa investeringsinstrument förstärks avsevärt. Statsrådet anser att det är viktigt att digitaliserings- och teknikfrågor

behandlas i förordningen på ett övergripande sätt och att säkra och tillförlitliga digitala förbindelser främjas även i tredjeländer.

Enligt statsrådet är det bra att förslaget ska stärka och utöka EU:s tillgängliga instrument för samarbete med tredjeländer och att det på så sätt ska möjliggöra anpassade partnerskap som gynnar alla parter. Statsrådet anser att det är viktigt att säkerställa att finansieringsinstrumenten i tillräcklig mån stöder unionens effektfulla åtgärder i tredjeländer.

Statsrådet anser att det är viktigt att villkorligheten i finansieringen av utvidgningen ska länkas till framstegen i centrala grundläggande frågor, det vill säga Köpenhamnskriterierna (rättsstatsprincip, demokrati, ekonomisk konvergens) och överensstämmelse med EU:s utrikes- och säkerhetspolitik. Samtidigt är det viktigt att även reservera icke-villkorlig finansiering för nödvändiga tekniska stödbehov.

Statsrådet anser att synergieffekterna av det stöd som beviljas för samarbete som förs inom ramen för Europa i världen och det stöd som beviljas på grundval av förslagen till förordning om finansiering av inrikesfrågor är särskilt betydande när det gäller att förbättra gränssäkerheten, genomföra åtgärder för att förebygga irreguljär migration och garantera den inre säkerheten. Det är viktigt att säkerställa samordning, samverkan och hävstångseffekter enligt förslagen till förordningar om unionens externa bistånd och finansiering av inrikesfrågor. Statsrådet anser att det är viktigt att arbetsfördelningen vid finansieringsinstrumenten i finansieringen av inrikesfrågor och i Europa i världen bör vara så tydlig som möjligt.

Statsrådet stöder kommissionens mål att granska migrationens externa dimension på ett övergripande sätt. Statsrådet anser att de möjligheter som Europa i världen erbjuder för att effektivisera samarbetet för att återta medborgare bör utnyttjas fullt ut.

Statsrådet anser att det är viktigt att genomförandet av Europa i världen styrs av unionens centrala värden och principer, såsom demokrati, rättsstatsprincip, mänskliga rättigheter och jämställdhet mellan könen samt stöd till det multilaterala systemet och det civila samhället. Vid behov ska finansieringsinstrumentet göra det möjligt att försvara mänskliga rättigheter och demokrati, även i snabbt föränderliga situationer. Fördelningen av finansieringen för mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet mellan könen bör kunna övervakas och rapporteras. Statsrådet anser att det är viktigt att jämställdhet mellan könen integreras i genomförandet av programmet på ett genomgående sätt och att finansiering ur Europa i världen fördelas på främjande av jämställdhet.

Statsrådet anser att instrumentet ska beakta EU:s åtagande i de globala referensramarna, såsom målen för hållbar utveckling (Agenda 2030), FN:s framtidspakt och Parisavtalet samt unionens åtagande i att främja, skydda och tillgodose alla mänskliga rättigheter, samt Pekingdeklarationen, handlingsplanen från Peking och handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling.

Statsrådet anser att det är viktigt att det humanitära biståndet fortfarande genomförs inom Europa i världen enligt förordningen om humanitärt bistånd (rådets förordning (EG) nr 1257/96 om humanitärt bistånd) med iakttagande av de humanitära principerna om opartiskhet och oberoende.

Statsrådet anser att utarbetandet av förordningen och användningen av EU-medel i första hand bör ske i överensstämmelse med förfarandena och principerna i EU:s budgetförordning (EU, Euratom) 2024/2509.

Statsrådet understryker en resultatbaserad strategi i finansieringen av EU:s yttre åtgärder. Statsrådet anser att det är nödvändigt att övervakningen av och rapporteringen om användningen av finansieringen är tydlig och jämförbar, iakttar principerna för god förvaltning och stöder utvärderingen och utvecklingen av EU:s yttre åtgärder.

Statsrådet anser att det är viktigt att medlemsstaterna har tillräckliga möjligheter att delta i styrningen och övervakningen av Europa i världen som en del av unionens övergripande utrikes- och säkerhetspolitik. Statsrådet understryker rådets tillgång till information och möjligheter att delta i den beslutsprocess som gäller Europa i världen. Statsrådet anser att kommissionens förslag är positivt när det gäller att intensifiera samarbetet mellan kommissionen, medlemsländerna och intressenterna i enlighet med Team Europe.